

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 12. januára 2010*

Vo veci C-341/08,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Sozialgericht Dortmund (Nemecko) z 25. júna 2008 a doručený Súdnemu dvoru 24. júla 2008, ktorý súvisí s konaním:

Domnica Petersen

proti

Berufungsausschuss für Zahnärzte für den Bezirk Westfalen-Lippe,

za účasti:

AOK Westfalen-Lippe,

* Jazyk konania: nemčina.

BKK-Landesverband Nordrhein-Westfalen,

Vereinigte IKK,

Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See — Dezernat 0.63,

Landwirtschaftliche Krankenkasse NRW,

Verband der Angestellten-Krankenkassen eV,

AEV — Arbeiter-Ersatzkassen-Verband eV,

Kassenzahnärztliche Vereinigung Westfalen-Lippe,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu predsedu, predsedovia komôr E. Levits, P. Lindh (spravodajkyňa), sudcovia C. W. A. Timmermans, A. Rosas, P. Kūris, A. Borg Barthet, A. Ó Caoimh a L. Bay Larsen,

generálny advokát: Y. Bot,
tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 7. júla 2009,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- D. Petersen, v zastúpení: H.-J. Brink, Rechtsanwalt,

- nemecká vláda, v zastúpení: M. Lumma a N. Graf Vitzthum, splnomocnení zástupcovia,

- Írsko, v zastúpení: D. O'Hagan, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci P. McGarry, BL,

- talianska vláda, v zastúpení: I. Bruni, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci M. Russo, avvocato dello Stato,

- poľská vláda, v zastúpení: M. Dowgielewicz, splnomocnený zástupca,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: V. Kreuzschatz, J. Enegren a B. Conte, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 3. septembra 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79, ďalej len „smernica“).

- ² Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi D. Petersen a Berufungsausschuss für Zahnärzte für den Bezirk Westfalen-Lippe (odvolací orgán pre zubných lekárov v okrese Westfalen-Lippe) vo veci rozhodnutia, ktorým tento orgán odmietol povoliť dotknutej osobe vykonávať povolanie zmluvného zubného lekára po dovŕšení veku 68 rokov.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Smernica bola prijatá na základe článku 13 ES. Odôvodnenia č. 9, 11 a 25 tejto smernice znejú:

„(9) Zamestnanie a povolanie sú kľúčové prvky záruky rovnakých príležitostí pre všetkých a rozhodujúcou mierou prispievajú k plnej účasti občanov na ekonomickom, kultúrnom a sociálnom živote a na realizácii ich potenciálu.

...

(11) Diskriminácia z dôvodov náboženského presvedčenia alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie môže sťažiť dosiahnutie cieľov zmluvy o ES, najmä dosiahnutie vysokej úrovne zamestnanosti a sociálnej ochrany, zvýšenie životnej úrovne a kvality života, ekonomickú a sociálnu súdržnosť a solidaritu a slobodný pohyb osôb.

...

(25) Zákaz diskriminácie z dôvodu veku je dôležitou súčasťou napĺňania cieľov stanovených v zásadách zamestnanosti a pri podpore rozmanitosti pracovných síl. Avšak rozdielne zaobchádzanie v súvislosti s vekom možno za určitých okolností odôvodniť, a preto si vyžaduje osobitné predpisy, ktoré môžu byť v závislosti od situácie v členských štátoch rôzne. Bezpodmienečne preto treba

rozlišovať medzi rozdielnym zaobchádzaním, ktoré je odôvodnené najmä oprávnenými cieľmi v oblasti politiky zamestnanosti, trhu práce a odbornej prípravy a diskrimináciou, ktorá sa musí zakázať.“

- 4 Podľa článku 1 smernice je jej účelom „ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania“.

- 5 Článok 2 smernice uvádza:

„1. Na účely tejto smernice sa pod pojmom ‚zásada rovnakého zaobchádzania‘ rozumie, že nemá existovať žiadna priama alebo nepriama diskriminácia založená na ktoromkoľvek z dôvodov uvedených v článku 1.

2. Na účely odseku 1:

- a) o priamu diskrimináciu ide, ak sa z niektorého z dôvodov uvedených v článku 1 zaobchádza s jednou osobou nepriaznivejšie ako sa v porovnateľnej situácii zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou;

...

5. Táto smernica nebude mať žiadny vplyv na opatrenia stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktoré sú v demokratickej spoločnosti potrebné pre verejnú bezpečnosť, na udržanie verejného poriadku a predchádzanie trestnej činnosti, na ochranu zdravia a ochranu práv a slobôd iných.“

6 Článok 3 ods. 1 písm. a) a c) smernice spresňuje:

„1. V rámci právomocí delegovaných na spoločenstvo sa bude táto smernica vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k:

a) podmienkam prístupu k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti alebo povolaniu, vrátane kritérií výberu a podmienok náboru, bez ohľadu na oblasť činnosti a na všetkých úrovniach profesionálnej hierarchie, vrátane postupu v zamestnaní;

...

c) podmienkam zamestnania a pracovným podmienkam vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania.“

7 Článok 6 ods. 1 smernice stanovuje:

„Bez ohľadu na článok 2 ods. 2 členské štáty môžu stanoviť, že rozdiely v zaobchádzaní z dôvodu veku nie sú diskrimináciou, ak v kontexte vnútroštátnych právnych predpisov sú objektívne a primerane odôvodnené oprávneným cieľom, vrátane zákonnej politiky zamestnanosti, trhu práce a cieľov odbornej prípravy, a ak prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a nevyhnutné.

Takéto rozdiely v zaobchádzaní môžu okrem iného zahrňovať:

- a) stanovenie osobitných podmienok prístupu k zamestnaniu a odbornej príprave, zamestnaniu a povolaniu vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania pre mladých a starších pracovníkov a osoby s opatrovateľskými povinnosťami, aby sa podporila ich profesionálna integrácia alebo aby sa zabezpečila ich ochrana;
- b) stanovenie podmienok minimálneho veku, odbornej praxe alebo rokov služby pre prístup k zamestnaniu alebo k určitým výhodám, ktoré so zamestnaním súvisia;
- c) stanovenie hornej vekovej hranice uchádzačov, ktorá vyplýva z osobitných požiadaviek odbornej prípravy pre obsadzované miesto alebo z nutnosti primeranej doby zamestnania pred odchodom do dôchodku.“

- 8 Podľa článku 18 prvého odseku smernice musí dôjsť k jej prebratiu do právneho poriadku členských štátov najneskôr 2. decembra 2003. Druhý odsek toho istého článku však uvádza:

„Aby sa splnili osobitné podmienky, členské štáty môžu podľa potreby mať dodatočnú lehotu 3 roky od 2. decembra 2003, to jest spolu 6 rokov na to, aby zaviedli do praxe ustanovenia tejto smernice o diskriminácii založenej na veku a zdravotnom postihnutí. V takom prípade o tom bezodkladne informujú Komisiu...“

- 9 Spolková republika Nemecko túto možnosť využila, takže k prebratiu ustanovení smernice týkajúcich sa diskriminácie na základe veku a zdravotného postihnutia malo v tomto členskom štáte dôjsť najneskôr 2. decembra 2006.

Vnútroštátna právna úprava

- 10 Smernica bola prebratá všeobecným zákonom o rovnosti zaobchádzania (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz) zo 14. augusta 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1897, ďalej len „AGG“). Tento zákon nezrušil, ani nezmenil vekovú hranicu platnú pre zmluvných zubných lekárov, ktorá je uvedená nižšie.
- 11 Zákon o zabezpečení a zlepšení štruktúry zákonného zdravotného poistenia (Gesetz zur Sicherung und Strukturverbesserung der gesetzlichen Krankenversicherung) z 21. decembra 1992 (BGBl. 1992 I, s. 2266, ďalej len „GSG 1993“) zaviedol maximálnu vekovú hranicu platnú pre zmluvných lekárov, ktorá je od 14. novembra 2003 uvedená v § 95 ods. 7 tretej vete zväzku V zákonníka sociálneho zabezpečenia (Sozialgesetzbuch, BGBl. 2003 I, s. 2190, ďalej len „SGB V“).

- 12 Uvedený § 95 ods. 7 tretia veta stanovuje, že s účinnosťou od 1. januára 1999 skončí platnosť povolenia na vykonávanie činnosti zmluvného lekára uplynutím štvrťroka, v ktorého priebehu zmluvný lekár dovŕši vek 68 rokov.
- 13 Podľa § 72 ods. 1 druhej vety SGB V sa toto ustanovenie uplatní analogicky aj na zmluvných zubných lekárov.
- 14 Vnútroštátny súd uvádza, že táto veková hranica doplnila § 102 SGB V, ktorý zaviedol mechanizmus udeľovania povolení lekárom (zubným lekárom) v závislosti od regionálnych potrieb a ktorý tiež platí od 1. januára 1999.
- 15 Dôvodová správa ku GSG 1993 znie:

„Vývoj počtu zmluvných lekárov predstavuje podstatnú príčinu zvýšeného nárastu výdavkov v zákonom zdravotnom poistení. Vzhľadom na stále stúpajúci počet zmluvných lekárov treba obmedziť počet zmluvných lekárov. Nadmernú ponuku starostlivosti nemožno utlmiť len prostredníctvom obmedzenia získať povolenie a tým na úkor mladej generácie lekárov. Na tento účel je potrebné aj zavedenie záväznej vekovej hranice pre zmluvných lekárov.“

16 Z údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že táto veková hranica sa uplatňuje s nasledujúcimi štyrmi výnimkami, pričom prvé tri z nich sú zakotvené v dotknutej právnej úprave a posledná z nej vyplýva:

- dotknutá osoba vykonávala činnosť zmluvného (zubného) lekára menej než 20 rokov v okamihu, keď dosiahla vek 68 rokov a povolenie na vykonávanie činnosti zmluvného (zubného) lekára získala už pred 1. januárom 1993; v tom prípade sa povolenie predĺži najdlhšie do uplynutia tejto doby dvadsiatich rokov,
- ak v určitých oblastiach regiónu, na ktorý sa vzťahuje povolenie, došlo k nedostatku zmluvných (zubných) lekárov alebo to bezprostredne hrozí,
- v prípade choroby, dovolenky alebo účasti zmluvného (zubného) lekára na vzdelávaní,
- keďže sa táto právna úprava vzťahuje len na (zubných) lekárov pracujúcich v rámci režimu zmluvnej zdravotnej starostlivosti, mimo tohto režimu môžu lekári a zubní lekári vykonávať svoje povolanie bez toho, aby pre nich bola stanovená veková hranica.

17 Zákomom o zmene a doplnení práva zmluvných lekárov a ďalších zákonov (Gesetz zur Änderung des Vertragsarztrechts und anderer Gesetze — Vertragsarztänderungsgesetz) z 22. decembra 2006 (BGBl. 2006, s. 3439), zákonodarca zrušil § 102 SGB V, ktorý stanovoval kvóty lekárov (zubných lekárov) v závislosti od regionálnych potrieb, s účinnosťou od 1. januára 2007, ale vekovú hranicu, o ktorú ide vo veci samej, ponechal v platnosti.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 18 D. Petersen, narodená 24. apríla 1939, dosiahla v roku 2007 vek 68 rokov. Od 1. apríla 1974 mala povolenie poskytovať zmluvnú stomatologickú starostlivosť.
- 19 Zulassungsausschuss für Zahnärzte für den Bezirk Westfalen-Lippe (komisia rozhodujúca o udelení povolenia vykonávať činnosť zubného lekára v okrese Westfalen-Lippe) rozhodnutím z 25. apríla 2007 konštatovala, že platnosť povolenia D. Petersen poskytovať zmluvnú stomatologickú starostlivosť skončí 30. júna 2007.
- 20 D. Petersen podala proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť, v ktorej najmä uviedla, že rozhodnutie je v rozpore so smernicou a AGG.
- 21 Keďže jej sťažnosť bola zamietnutá rozhodnutím Berufungsausschuss für Zahnärzte für den Bezirk Westfalen-Lippe, podala D. Petersen proti tomuto rozhodnutiu žalobu na Sozialgericht Dortmund.
- 22 Tento súd vysvetľuje, že zamietnutie sťažnosti, ktorú podala D. Petersen, je z hľadiska vnútroštátneho práva v súlade so zákonom. V tomto ohľade odkazuje na analýzy, ktoré vykonali Bundessozialgericht a Bundesverfassungsgericht a podľa ktorých je veková hranica, o ktorú ide vo veci samej, odôvodnená, hoci každý z týchto súdov sa opieral o iné dôvody. Bundessozialgericht sa domnieval, že táto veková hranica umožnila zabezpečiť spravodlivé rozloženie pracovnej záťaže medzi generácie a je užitočná na zachovanie pracovných príležitostí pre mladých zmluvných zubných lekárov. Podľa vnútroštátneho súdu však už toto odôvodnenie nie je platné v dôsledku zrušenia kvót zmluvných zubných lekárov a v dôsledku toho, že už nedochádza k nadmernej ponuke lekárskej starostlivosti.

- 23 Vnútroštátny súd sa naopak prikláňa k cieľu, ktorý zdôraznil Bundesverfassungsgericht v rozsudku zo 7. augusta 2007. Podľa tohto rozsudku je uvedená veková hranica odôvodnená potrebou chrániť pacientov, ktorí patria do zákonného režimu zdravotného poistenia, pred rizikami, ktoré predstavujú zmluvní zubní lekári vyššieho veku, ktorých výkony už nie sú optimálne. Bundesverfassungsgericht sa pridržal analýzy, ktorú už skôr rozvinul v rozsudku z roku 1998 a rozhodol, že zákonodarca nemá vzhľadom na mieru voľnej úvahy, ktorou disponuje, povinnosť stanoviť individuálne preskúmanie fyzickej a psychickej výkonnosti každého zmluvného lekára, ktorý dosiahol vek 68 rokov. Zákonodarca mohol naopak prijať všeobecnú právnu úpravu založenú na empirických údajoch. Bundesverfassungsgericht tiež rozhodol, že skutočnosť, že v dôvodovej správe k zákonu sa nespomína ochrana zdravia poistencov, je irelevantná, a pripomenul, že pri svojom posudzovaní ústavnosti zákonného ustanovenia zohľadnil všetky aspekty a nebol obmedzený touto dôvodovou správou.
- 24 Vnútroštátny súd si však kladie otázku, či táto analýza platí aj s ohľadom na smernicu. Podľa neho nie je veková hranica, o ktorú ide vo veci samej, opatrením v zmysle článku 2 ods. 5 smernice, keďže ochrana zdravia nebola podľa stanoviska samotného zákonodarcu dôvodom, ktorý ho viedol k prijatiu dotknutého ustanovenia. Táto veková hranica nepredstavuje ani zásadnú a rozhodujúcu odbornú požiadavku v zmysle článku 4 ods. 1 smernice, a to vzhľadom na stanovené výnimky. Nakoniec tento súd vyjadruje pochybnosti, pokiaľ ide o súlad uvedenej vekovej hranice s článkom 6 ods. 1 smernice.
- 25 Uvedený súd sa pýta, či ochrana zdravia poistencov, ktorú zdôraznil Bundesverfassungsgericht, môže predstavovať oprávnený cieľ v zmysle posledného uvedeného ustanovenia aj vtedy, ak je známe, že tento cieľ v skutočnosti nezodpovedal úmyslu zákonodarcu.
- 26 Vnútroštátny súd nakoniec zdôrazňuje, že veková hranica, o ktorú ide vo veci samej, značne postihuje zmluvných zubných lekárov, ktorí chcú pokračovať vo svojej činnosti aj po prekročení tejto hranice, a to z dôvodu, že 90 % obyvateľstva patrí do zákonného režimu zdravotného poistenia založeného na systéme zmlúv so zdravotníkmi

poistovními. Tento súd sa pýta, či by prichádzalo do úvahy iné, menej obmedzujúce opatrenie, ako napríklad skúmanie individuálnej situácie v každom jednotlivom prípade.

27 Za týchto okolností Sozialgericht Dortmund rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

- „1. Môže byť zákonná právna úprava týkajúca sa hornej vekovej hranice pre povolenie vykonávať povolanie (v danom prípade pracovnú činnosť zmluvnej zubnej lekárky) v zmysle článku 6 smernice... objektívnym a primeraným opatrením odôvodneným ochranou oprávneného cieľa (v danom prípade zdravia pacientov so zákonným zdravotným poistením) a primeraným a nevyhnutným prostriedkom na dosiahnutie tohto cieľa, ak vychádza výlučne z domnienky zakladajúcej sa na ‚všeobecnej skúsenosti‘, že od určitého veku dochádza k všeobecnému poklesu výkonnosti, bez toho, aby sa pritom mohlo nejakým spôsobom prihliadnuť k individuálnej výkonnosti konkrétnej dotknutej osoby?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: Možno vychádzať z oprávneného cieľa (zákona) v zmysle článku 6 smernice... (v danom prípade ochrany zdravia pacientov so zákonným zdravotným poistením) aj v prípade, keď tento cieľ pre vnútroštátneho zákonodarcu pri výkone jeho zákonodarnej právomoci nehral vôbec žiadnu úlohu?

3. V prípade zápornej odpovede na prvú alebo na druhú otázku: Je možné zákon prijatý pred vydaním smernice..., ktorý nie je v súlade s touto smernicou, z dôvodu prednosti práva Spoločenstva, neuplatniť aj v prípade, keď vnútroštátny právny predpis, ktorý smernicu preberá (v danom prípade [AGG]) v prípade porušenia zásady zákazu diskriminácie takýto právny dôsledok nestanovuje?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 28 Nemecká vláda vo svojich písomných pripomienkach tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný, keďže už čoskoro dôjde k zmene nemeckej právnej úpravy, v dôsledku ktorej bude zrušený zákaz vykonávať povolanie zmluvného zubného lekára po dosiahnutí veku 68 rokov.
- 29 V tomto ohľade stačí podotknúť, ako tiež uviedol generálny advokát v bode 32 svojich návrhov, že okolnosť, že by malo dôjsť k takej zmene, je irelevantná. Z informácií, ktoré sa nachádzajú v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, totiž vyplýva, že D. Petersen bolo odobraté jej povolenie vykonávať povolanie zmluvného zubného lekára a že bola pripravená o možnosť túto činnosť vykonávať od 30. júna 2007. Z toho vyplýva, že odpoveď Súdneho dvora na položené otázky je rozhodujúca pre výsledok sporu vo veci samej a že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

O prvej a druhej otázke

- 30 Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 6 ods. 1 smernice bráni vnútroštátnemu opatreniu, ktoré na vykonávanie činnosti zmluvného zubného lekára stanovuje maximálny vek, v prejednávanej veci vek 68 rokov, s cieľom chrániť zdravie pacientov, na ktorých sa vzťahuje zákonný režim zdravotného poistenia, keďže sa predpokladá, že výkonnosť zubných lekárov od tohto veku klesá. Pýta sa, či je okolnosť, že tento cieľ nebol zákonodarcom zohľadnený, relevantná.

- 31 Na účely zodpovedania uvedených otázok treba skúmať, či právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, patrí do pôsobnosti smernice, či zavádza rozdielne zaobchádzanie na základe veku, a v prípade kladnej odpovede, či smernica tomuto rozdielnemu zaobchádzaniu bráni.
- 32 Pokiaľ ide po prvé o pôsobnosť smernice, treba konštatovať, že z článku 3 ods. 1 písm. a) a c) smernice vyplýva, že táto smernica sa v rámci právomocí zverených Spoločenstvu vzťahuje na všetky osoby, pokiaľ ide o podmienky prístupu k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti alebo povolaniu, ako aj o podmienky zamestnania a pracovné podmienky vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania (pozri rozsudky zo 16. októbra 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, Zb. s. I-8531, bod 43, a z 5. marca 2009, Age Concern England, C-388/07, Zb. s. I-1569, bod 24).
- 33 Opatrenie, o ktoré ide vo veci samej, stanovuje maximálny vek na vykonávanie povolania zubného lekára v rámci zákonného režimu zdravotného poistenia. Ako pritom vyplýva z údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom, do tohto systému patrí až 90 % pacientov. Z toho vyplýva, že skutočnosť, že zubný lekár nemôže vykonávať činnosť v rámci zmluvného režimu, môže obmedziť dopyt po službách, ktoré ponúka. Ustanovenie § 95 ods. 7 tretej vety SGB V sa teda tým, že stanovuje vek, po ktorého dovŕšení už nie sú prístup k činnosti zmluvného zubného lekára a vykonávanie tejto činnosti možné, dotýka podmienok prístupu k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti alebo povolaniu v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) smernice, ako aj podmienok zamestnania a pracovných podmienok v zmysle jej článku 3 ods. 1 písm. c).
- 34 Pokiaľ ide po druhé o otázku, či právna úprava, o ktorú ide vo veci samej obsahuje rozdielne zaobchádzanie v závislosti od veku, čo sa týka zamestnania a práce, treba konštatovať, že podľa článku 2 ods. 1 smernice sa na jej účely má chápať „zásada rovnosti zaobchádzania“ ako neexistencia akejkoľvek diskriminácie, priamej alebo nepriamej, založenej na jednom z dôvodov uvedených v článku 1 tejto smernice. Článok 2 ods. 2 písm. a) tejto smernice upresňuje, že na účely uplatnenia jeho odseku 1 priama diskriminácia vzniká, keď sa s osobou zaobchádza menej výhodne ako s inou, ktorá sa nachádza v porovnateľnej situácii, na základe jedného z dôvodov uvedených

v článku 1 uvedenej smernice (pozri rozsudky Palacios de la Villa, už citovaný, bod 50, a Age Concern England, už citovaný, bod 33).

- 35 V dôsledku uplatnenia takého ustanovenia, akým je § 95 ods. 7 tretia veta SGB V, sa s určitými osobami, v tomto prípade zmluvnými zubnými lekármi, zaobchádza menej priaznivo ako s inými osobami, ktoré vykonávajú rovnaké povolanie, a to z dôvodu, že prekročili vek 68 rokov. Takéto ustanovenie zavádza rozdielne zaobchádzanie na základe veku v zmysle smernice.
- 36 Po tretie treba skúmať, či je rozdielne zaobchádzanie vyplývajúce z uplatnenia § 95 ods. 7 tretej vety SGB V v súlade so smernicou.
- 37 V tomto ohľade je potrebné identifikovať cieľ sledovaný opatrením, o ktoré ide vo veci samej, aby bolo možné určiť ustanovenia smernice, s ohľadom na ktoré treba toto opatrenie preskúmať.
- 38 Vnútroštátny súd spomenul niekoľko cieľov, a to po prvé ochranu zdravia pacientov patriacich do zákonného režimu zdravotného poistenia, keďže sa predpokladá pokles výkonnosti zubných lekárov od určitého veku, po druhé rozloženie pracovných príležitostí medzi generáciami, a po tretie finančnú rovnováhu nemeckého zdravotného systému. Tento súd sa však zamerlal len prvý z nich, pričom zdôraznil, že tento cieľ nezodpovedá úmyslu zákonodarcu.

- 39 Treba uviesť, že vnútroštátny súd neodkázal na prípravné práce, parlamentné debaty, ani na dôvodovú správu k zákonu, ktoré by vysvetľovali dôvody, pre ktoré bolo ponechané v platnosti ustanovenie stanovujúce vekovú hranicu, o ktorú ide vo veci samej, zatiaľ čo ustanovenie, ktoré dopĺňalo a ktoré stanovovalo kvóty (zubných) lekárov podľa regionálnych potrieb, bolo zrušené.
- 40 Ako už rozhodol Súdny dvor, pri neexistencii takého spresnenia v dotknutej právnej úprave, pokiaľ ide sledovaný cieľ, je nevyhnutné, aby iné okolnosti, ktoré vychádzajú zo všeobecného kontextu dotknutého opatrenia, umožňovali identifikáciu cieľa, ktorý je v jeho pozadí, na účely súdneho preskúmania, čo sa týka jeho oprávnenosti, ako aj primeranosti a nevyhnutnosti prostriedkov použitých na dosiahnutie tohto cieľa (pozri rozsudky *Palacios de la Villa*, už citovaný, bod 57, a *Age Concern England*, už citovaný, bod 45).
- 41 Nemecká vláda vo svojich pripomienkach predložených na pojednávaní pred Súdny dvorom v tomto ohľade uviedla, že zákonodarca chcel zachovať vekovú hranicu, o ktorú ide vo veci samej, po obmedzenú dobu pozorovania s cieľom overiť, či problémy súvisiace s nadmernou ponukou zdravotnej starostlivosti zo strany zmluvných zubných lekárov skutočne zmizli aj napriek zrušeniu kvót. Kým nebudú známe výsledky tohto overenia, považoval zákonodarca za rozumné nechať v platnosti opatrenie spočívajúce v obmedzení počtu zmluvných zubných lekárov a zároveň výdavkov na zdravotníctvo, tým, že stanovil, že lekári prevádzkujúci prax, ktorí dosiahli vek 68 rokov, už nemôžu vykonávať svoju činnosť v rámci zmluvného režimu. Zachovanie uvedenej vekovej hranice tak podľa tejto vlády sledovalo pôvodný cieľ GSG 1993, ktorým je najmä kontrola výdavkov verejného zdravotníctva.
- 42 V rámci sporu vo veci samej bude nakoniec úlohou vnútroštátneho súdu, ktorý má ako jediný právomoc posúdiť skutkové okolnosti sporu, ktorý mu bol predložený, a vykladať uplatniteľnú vnútroštátnu právnu úpravu, aby posúdil dôvod zachovania dotknutého opatrenia a identifikoval tak cieľ, ktorý toto opatrenie sleduje.

43 S cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá by mu umožnila vyriešiť ním prejednávaný spor, treba skúmať, či smernica bráni takému rozdielnemu zaobchádzaniu na základe veku, o aké ide vo veci samej, z hľadiska každého z troch tvrdených cieľov.

O prvom a treťom tvrdenom ciele

44 Prvý a tretí cieľ treba preskúmať spoločne. Prvý cieľ sa totiž týka priamo oblasti zdravia pacientov, a to z hľadiska spôsobilosti lekárov a zubných lekárov. Tretí cieľ sa síce týka finančnej rovnováhy zákonného systému zdravotného poistenia, s touto oblasťou však tiež súvisí, hoci z iného hľadiska.

45 Z judikatúry totiž vyplýva, do cieľa ochrany verejného zdravia patrí nielen cieľ zachovať kvalitné lekárske služby, ale aj cieľ predísť riziku závažného narušenia finančnej rovnováhy systému sociálneho zabezpečenia, keďže oba tieto ciele prispievajú k dosiahnutiu vysokej úrovne ochrany zdravia (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. mája 2006, Watts, C-372/04, Zb. s. I-4325, body 103 a 104, a z 10. marca 2009, Hartlauer, C-169/07, Zb. s. I-1721, body 46 a 47).

46 Ako uviedol generálny advokát v bode 53 svojich návrhov, treba sa domnievať, že v prípade, že je veková hranica 68 rokov, ktorá je upravená v § 95 ods. 7 tretej vete SGB V, nástrojom tvoriacim súčasť politiky plánovania ponuky starostlivosti poskytovanej zubnými lekármi, ktorá slúži na zvládanie zvyšovania nákladov na zdravotníctvo v rámci zákonného režimu zdravotného poistenia, sleduje táto veková hranica cieľ ochrany verejného zdravia z hľadiska zachovania finančnej rovnováhy zákonného režimu zdravotného poistenia.

- 47 Pokiaľ ide o relevantné ustanovenia smernice, vnútroštátny súd sa domnieva, že preskúmanie súladu opatrenia, o ktoré ide vo veci samej, so smernicou treba vykonať s ohľadom na jej článok 6 ods. 1.
- 48 Treba však pripomenúť, že okolnosť, že vnútroštátny súd po formálnej stránke položil prejudiciálnu otázku s odkazom na určité ustanovenia práva Spoločenstva, nebráni tomu, aby Súdny dvor poskytol tomuto súdu všetky zložky výkladu, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie veci, ktorú prejednáva, či už na ne v texte svojich otázok odkázal alebo nie. V tomto ohľade prináleží Súdnemu dvoru, aby zo všetkých poznatkov, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia predkladacieho rozhodnutia, vyťažil tie prvky práva Spoločenstva, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu (pozri rozsudok z 27. októbra 2009, ČEZ, C-115/08, Zb. s. I-10265, bod 81).
- 49 V tomto ohľade treba uviesť, že článok 2 ods. 5 smernice výslovne spomína ochranu zdravia. Podľa tohto ustanovenia nebude mať smernica žiadny vplyv na opatrenia stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktoré sú v demokratickej spoločnosti potrebné predovšetkým na ochranu zdravia a ochranu práv a slobôd iných.
- 50 Prvý a tretí cieľ preto treba preskúmať s ohľadom na tento článok 2 ods. 5.
- 51 Pokiaľ ide o opatrenie prijaté v oblasti zdravia, treba pripomenúť, že podľa judikatúry, ako aj podľa článku 152 ods. 5 ES si členské štáty ponechávajú právomoc upraviť svoje systémy sociálneho zabezpečenia a zvlášť prijať právne predpisy, ktorých účelom je organizácia a poskytovanie zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti. Pri výkone tejto právomoci síce členské štáty musia dodržiavať právo Spoločenstva, ale pri posudzovaní dodržiavania tejto povinnosti treba vziať do úvahy skutočnosť, že členský štát sa môže rozhodnúť, na akej úrovni zamýšľa zabezpečiť ochranu verejného zdravia a akým spôsobom možno túto úroveň dosiahnuť. Vzhľadom na to, že sa táto úroveň môže v jednotlivých členských štátoch líšiť, je opodstatnené priznať členským štátom

určitú mieru voľnej úvahy (pozri rozsudky Hartlauer, už citovaný, body 29 a 30, a z 19. mája 2009, Apothekerkammer des Saarlandes a i., C-171/07 a C-172/07, Zb. s. I-4171, body 18 a 19).

52 Vzhľadom na uvedenú mieru voľnej úvahy treba pripustiť, že v rámci článku 2 ods. 5 smernice môže členský štát považovať za potrebné stanoviť vekovú hranicu na vykonávanie takého lekárskeho povolania, akým je povolanie zubného lekára, na účely ochrany zdravia pacientov. Tento záver platí bez ohľadu na to, či sa na cieľ ochrany zdravia pozerá z hľadiska spôsobilosti zubných lekárov alebo hľadiska finančnej rovnováhy vnútroštátneho zdravotného systému. Pokiaľ totiž ide o finančnú rovnováhu vnútroštátneho zdravotného systému, nemožno vylúčiť, že vývoj počtu zmluvných zubných lekárov viedol k nadmernému rastu ponuky lekárskej starostlivosti, ktorá sa premietla do príliš vysokej úrovne výdavkov znášaných štátom, a že odchod najstarších zubných lekárov umožní znížiť tieto výdavky a predísť riziku závažného narušenia finančnej rovnováhy systému sociálneho zabezpečenia. Pokiaľ ide o stanovenie vekovej hranice na 68 rokov, treba uviesť, že tento vek možno považovať za dostatočne pokročilý na to, aby bol hranicou na povolenie vykonávania činnosti zmluvného zubného lekára.

53 Posúdenie nevyhnutnosti opatrenia vo vzťahu k sledovanému cieľu ďalej vyžaduje overiť, či výnimky z vekovej hranice, o ktorú ide vo veci samej, nenarušujú koherenciu dotknutej právnej úpravy tým, že vedú k výsledku, ktorý je v rozpore s týmto cieľom. Treba totiž pripomenúť, že vnútroštátna právna úprava je spôsobilá zaručiť dosiahnutie tvrdeného cieľa len vtedy, ak skutočne zodpovedá úsiliu dosiahnuť ho koherentne a systematicky (pozri rozsudok Hartlauer, už citovaný, bod 55).

54 Ako vyplýva z bodu 16 tohto rozsudku, z právnej normy, o ktorú ide vo veci samej, existujú štyri výnimky. Druhá a tretia z nich sa týkajú nedostatku zmluvných zubných lekárov buď z dôvodu nedostatočného počtu lekárov vykonávajúcich prax v niektorých regiónoch, alebo z dôvodu ich choroby, dovolenky alebo účasti na vzdelávaní. V týchto

prípadoch sa môžu pacienti patriaci do zákonného systému zdravotného poistenia nechať ošetrovať zubnými lekármi staršími ako 68 rokov.

55 Treba konštatovať, že tieto výnimky nie sú v rozpore s cieľom ochrany zdravia. Ich cieľom je naopak zaručiť, aby sa dotknutí pacienti mohli napriek tomu nechať ošetriť. Keďže sú navyše určené pre situácie nedostatočnej ponuky starostlivosti poskytovanej zubnými lekármi, nevedú v podstate k nadmernému zvýšeniu uvedenej ponuky, ktoré by mohlo narušiť finančnú rovnováhu vnútroštátneho zdravotného systému.

56 Prvá výnimka sa týka zmluvných zubných lekárov, ktorým bolo povolené vykonávať činnosť k 1. januáru 1993, ktorí ale z dôvodu, že dosiahli vek 68 rokov, nespĺnili podmienku 20 rokov vykonávania činnosti v rámci zmluvného režimu. Z pripomienok predložených Súdnemu dvoru vyplýva, že cieľom tejto výnimky je neznevýhodniť zubných lekárov, ktorí v dobe nadobudnutia účinnosti právnych predpisov, o ktoré ide vo veci samej, aj napriek už pokročilému veku nevykonávali činnosť dostatočne dlhú dobu na účely vzniku nároku na starobný dôchodok. Táto výnimka sa konkrétne týka zmluvných zubných lekárov z bývalej Nemeckej demokratickej republiky. Podľa nemeckej vlády, ktorej v tomto ohľade nikto neodporoval, však tvoria zubní lekári, na ktorých sa uvedená výnimka vzťahuje, iba presne vymedzenú skupinu, a táto výnimka je okrem toho dočasná, lebo jej platnosť mala skončiť najneskôr po uplynutí 20 rokov.

57 Vzhľadom na tieto skutočnosti, ktoré obmedzujú rozsah tejto prvej výnimky, sa treba domnievať, že táto výnimka nenarušuje koherenciu právnej úpravy, o ktorú ide vo veci samej, z hľadiska cieľa ochrany zdravia pacientov, ktorí patria do zákonného režimu zdravotného poistenia, a to ani z pohľadu spôsobilosti zmluvných zubných lekárov, ani z pohľadu finančnej rovnováhy systému zákonného zdravotného poistenia.

58 Štvrtá výnimka sa ako taká v právnej úprave nenachádza, ale vyplýva z rozsahu jej pôsobnosti. Ustanovenie § 95 ods. 7 tretej vety SGB V sa totiž týka len zubných lekárov, ktorí vykonávajú činnosť v rámci zmluvného režimu. Mimo tohto režimu tak môžu

zubní lekári vykonávať svoje povolanie bez ohľadu na svoj vek, a pacienti sa v dôsledku toho môžu nechať ošetriť zubnými lekármi staršími ako 68 rokov.

- 59 Súdny dvor síce pripustil určité výnimky z pravidiel prijatých v záujme ochrany zdravia, tieto však ostávali obmedzenými v čase a vo svojom rozsahu (pozri rozsudok z 19. mája 2009, Komisia/Taliansko, C-531/06, Zb. s. I-4103, bod 73).
- 60 Na účely posúdenia dopadu tejto štvrtej výnimky na koherenciu opatrenia, o ktoré ide vo veci samej, z hľadiska článku 2 ods. 5 smernice treba navyše zohľadniť povahu a znenie tohto ustanovenia. Pokiaľ ide o výnimku zo zásady zákazu diskriminácie, má sa vykladať reštriktívne. K tomuto prístupu vedie aj znenie uvedeného článku 2 ods. 5.
- 61 Opatrenie, ktoré pripúšťa takú širokú výnimku, akou je výnimka, ktorá sa týka zubných lekárov vykonávajúcich činnosť mimo zmluvného režimu, však nemožno považovať za podstatné pre ochranu verejného zdravia. Aj keď je totiž cieľom vekovej hranice, o ktorú ide vo veci samej, ochrana zdravia pacientov z hľadiska spôsobilosti dotknutých lekárov, treba konštatovať, že pacienti nie sú v rámci tejto výnimky chránení. Zdá sa, že táto výnimka je so sledovaným cieľom v rozpore. Navyše nie je časovo obmedzená a aj keď nebol poskytnutý nijaký číselný údaj, uplatní sa potenciálne na všetkých zubných lekárov a môže sa dotýkať nezanedbateľného množstva pacientov.
- 62 Treba sa preto domnievať, že pokiaľ je cieľom, ktorý sleduje opatrenie, o ktoré ide vo veci samej, ochrana zdravia pacientov z hľadiska spôsobilosti lekárov a zubných lekárov, vykazuje toto opatrenie znaky nekoherentnosti z dôvodu existencie vyššie uvedenej

štvrtej výnimky. V tom prípade nie je veková hranica stanovená pre zmluvných zubných lekárov nevyhnutná na ochranu zdravia v zmysle článku 2 ods. 5 smernice.

- 63 Ak je naopak cieľom uvedeného opatrenia zachovať finančnú rovnováhu systému verejného zdravotníctva, neporušuje táto štvrtá výnimka sledovaný cieľ. Tento systém totiž patrí do oblasti, za ktorú finančne zodpovedá štát a už z povahy veci sa nevzťahuje na systém súkromného zdravotníctva. Zavedenie vekovej hranice, ktorá sa použije iba na zmluvných zubných lekárov s cieľom kontrolovať výdavky verejného zdravotníctva, je preto zlučiteľné so sledovaným cieľom. Okolnosť, že zubní lekári pôsobiaci mimo režimu zákonného zdravotného poistenia nie sú dotknutí, teda nenarušuje koherenciu dotknutej právnej úpravy.
- 64 Pokiaľ sa teda opatrenie, ktoré zachováva uvedenú vekovú hranicu, usiluje predísť riziku závažného narušenia finančnej rovnováhy systému sociálneho zabezpečenia s cieľom dosiahnuť vysokú úroveň ochrany zdravia, čo musí overiť vnútroštátny súd, možno toto opatrenie považovať za zlučiteľné s článkom 2 ods. 5 smernice.

O druhom tvrdenom celi

- 65 Ako vyplýva z predkladacieho rozhodnutia, Bundessozialgericht sa domnieval, že veková hranica, o ktorú ide vo veci samej, je odôvodnená druhým cieľom, ktorý spočíva v rozložení pracovných príležitostí medzi generácie v rámci povolania zmluvného zubného lekára. Na tento cieľ sa nemecká vláda subsidiárne odvolávala aj vo svojich ústnych pripomienkach.

- 66 Uvedený cieľ nie je v článku 2 ods. 5 smernice stanovený. Treba napriek tomu preskúmať, či by mohol byť oprávneným cieľom v zmysle článku 6 ods. 1 smernice.
- 67 Podľa článku 6 ods. 1 smernice možno za „oprávnené“ ciele v zmysle tohto ustanovenia považovať predovšetkým oprávnené ciele politiky zamestnanosti, trhu práce alebo odborného vzdelávania.
- 68 V tomto ohľade už Súdny dvor rozhodol, že podpora zamestnávania nepochybne predstavuje legitímny cieľ sociálnej politiky alebo politiky zamestnanosti členských štátov a že toto posúdenie sa musí zjavne uplatniť na nástroje politiky vnútroštátneho trhu práce, ktoré smerujú k zlepšeniu šancí na zaradenie určitých kategórií pracovníkov do aktívneho života (pozri rozsudok *Palacios de la Villa*, už citovaný, bod 65). Aj opatrenie prijaté na podporu prístupu mladých lekárov k výkonu povolania zubného lekára v rámci zmluvného režimu možno považovať za opatrenie politiky zamestnanosti.
- 69 Treba ešte podľa článku 6 ods. 1 smernice overiť, či sú prostriedky použité na dosiahnutie tohto cieľa „primerané a nevyhnutné“.
- 70 V tomto ohľade sa vzhľadom na vývoj situácie zamestnanosti v dotknutom odvetví nezdá nelogickým, ak sa orgány členského štátu domnievajú, že uplatnenie vekovej hranice, ktorá vedie k odchodu najstarších lekárov z trhu práce, by mohlo viesť k podpore zamestnávania mladších odborníkov. Pokiaľ ide o stanovenie tejto vekovej hranice na 68 rokov, zdá sa tento vek, ako bolo uvedené v bode 52 tohto rozsudku, dostatočne pokročilý na to, aby mohol slúžiť ako hranica na povolenie vykonávať činnosť zmluvného zubného lekára.

- 71 Vynára sa však otázka, či je uplatňovanie vekovej hranice primerané a nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa. Treba totiž uviesť, že pokiaľ nie je počet zmluvných zubných lekárov prítomných na dotknutom trhu práce nadmerný v pomere k potrebám pacientov, je vstup nových a najmä mladých odborníkov na tento trh spravidla možný bez ohľadu na prítomnosť zubných lekárov, ktorí prekročili určitý vek, v danom prípade 68 rokov. V tom prípade by nebolo zavedenie vekovej hranice ani primerané, ani nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa.
- 72 Nemecká vláda počas pojednávania uviedla, bez toho, aby jej niekto odporoval, že veková hranica, o ktorú ide vo veci samej, sa neuplatňuje v regiónoch, v ktorých sa zistil nedostatok zmluvných zubných lekárov. Tvrdila tiež, že v oblasti zdravotníctva je dôležité, aby štát mohol použiť svoju voľnú úvahu pri prijímaní potrebných opatrení nielen v prípade, že už došlo k problému nadmerného počtu lekárov, ale v prípade latentného rizika, že k takému problému dôjde.
- 73 V tomto ohľade treba vzhľadom na voľnú úvahu, ktorou disponujú členské štáty a ktorá bola pripomenutá v bode 51 tohto rozsudku, uznať, že v situácii, keď je počet zmluvných zubných lekárov nadmerný alebo keď existuje latentné riziko, že k takej situácii dôjde, môže členský štát považovať za potrebné stanoviť takú vekovú hranicu, o akú ide vo veci samej, aby uľahčil mladším zubným lekárom prístup k zamestnaniu.
- 74 To, či k takej situácii došlo, však musí overiť vnútroštátny súd.
- 75 Za tohto predpokladu je ešte potrebné overiť, či je opatrenie, o ktoré ide vo veci samej, koherentné s ohľadom na štyri výnimky pripomenuté v bode 16 tohto rozsudku.

76 V tomto ohľade prvé tri z týchto výnimiek, stanovené buď pre špecifické situácie nedostatku zmluvných zubných lekárov alebo na časovo obmedzenú dobu, nie sú v rozpore s cieľom spočívajúcim v podpore vstupu mladých zmluvných zubných lekárov na trh práce. Pokiaľ ide o štvrtú výnimku, táto sa týka nezmluvného sektora a nemá nijaký vplyv na vstup mladých zubných lekárov, ktorí vykonávajú činnosť v rámci zmluvného režimu, na uvedený trh.

77 Z toho vyplýva, že pokiaľ je cieľom opatrenia, o aké ide vo veci samej, rozdeliť pracovné príležitosti medzi generácie v rámci povolania zmluvného zubného lekára, možno rozdielne zaobchádzanie na základe veku, ktoré z toho vyplýva, považovať za objektívne a primerane odôvodnené týmto cieľom, a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa za primerané a nevyhnutné, pokiaľ existuje situácia nadmerného počtu zmluvných zubných lekárov alebo latentné riziko, že k takej situácii dôjde.

78 Na prvú a druhú otázku preto treba odpovedať, že:

— článok 2 ods. 5 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu opatreniu, o aké ide vo veci samej, ktoré stanovuje maximálnu vekovú hranicu na vykonávanie povolania zmluvného zubného lekára, v tomto prípade 68 rokov, ak je jediným cieľom tohto opatrenia ochrana zdravia pacientov pred poklesom výkonnosti týchto zubných lekárov po dovŕšení tohto veku, pokiaľ sa rovnaká veková hranica neuplatní na nezmluvných zubných lekárov,

— článok 6 ods. 1 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že takému opatreniu nebráni, pokiaľ je jeho cieľom rozdeliť pracovné príležitosti medzi generácie v rámci povolania zmluvného zubného lekára, ak je toto opatrenie vzhľadom na situáciu na dotknutom trhu práce primerané a nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa,

- je na vnútroštátnom súde, aby zistil cieľ sledovaný opatrením, ktoré stanovuje uvedenú vekovú hranicu, a posúdil dôvod zachovania tohto opatrenia.

O tretej otázke

- 79 Tretia otázka sa týka dôsledkov, ktoré treba vyvodiť z konštatovania, že vnútroštátna právna norma predchádzajúca smernici je s touto smernicou nezlučiteľná, pokiaľ vnútroštátne právo neupravuje možnosť takú právnu normu neuplatniť.
- 80 Súdny dvor rozhodol, že povinnosti rešpektovať prednosť práva Spoločenstva podliehajú všetky správne orgány (pozri najmä rozsudky z 22. júna 1989, Costanzo, 103/88, Zb. s. 1839, bod 32, a z 29. apríla 1999, Ciola, C-224/97, Zb. s. I-2517, bod 30). Tento záver sa uplatní aj na taký správny orgán, akým je Berufungsausschuss für Zahnärzte für den Bezirk Westfalen-Lippe. Okolnosť, že vnútroštátne ustanovenia, o ktoré ide vo veci samej, existovali už pred nadobudnutím účinnosti smernice, je irelevantná. To platí aj pre okolnosť, že tieto ustanovenia neupravujú možnosť, aby ich vnútroštátny súd neuplatnil v prípade nezlučiteľnosti s právom Spoločenstva.
- 81 Na tretiu otázku preto treba odpovedať, že v prípade, že by bola právna úprava, o akú ide vo veci samej, z hľadiska ňou sledovaného cieľa v rozpore so smernicou, prináležalo by vnútroštátnemu súdu, ktorému bol predložený spor medzi jednotlivcom a správnym orgánom, akým je Berufungsausschuss für Zahnärzte für den Bezirk Westfalen-Lippe, aby túto právnu úpravu neuplatnil, a to ani vtedy, ak bola vydaná pred nadobudnutím účinnosti smernice a vnútroštátne právo neupravuje možnosť uvedenú právnu úpravu neuplatniť.

O trovách

- 82 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 2 ods. 5 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu opatreniu, o aké ide vo veci samej, ktoré stanovuje maximálnu vekovú hranicu na vykonávanie povolania zmluvného zubného lekára, v tomto prípade 68 rokov, ak je jediným cieľom tohto opatrenia ochrana zdravia pacientov pred poklesom výkonnosti týchto zubných lekárov po dovŕšení tohto veku, pokiaľ sa rovnaká veková hranica neuplatní na nezmluvných zubných lekárov.

Článok 6 ods. 1 smernice 2000/78 sa má vykladať v tom zmysle, že takému opatreniu nebráni, pokiaľ je jeho cieľom rozdeliť pracovné príležitosti medzi generácie v rámci povolania zmluvného zubného lekára, ak je toto opatrenie vzhľadom na situáciu na dotknutom trhu práce primerané a nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa.

Je na vnútroštátnom súde, aby zistil cieľ sledovaný opatrením, ktoré stanovuje uvedenú vekovú hranicu, a posúdil dôvod zachovania tohto opatrenia.

2. **V prípade, že by bola právna úprava, o akú ide vo veci samej, z hľadiska ňou sledovaného cieľa v rozpore so smernicou 2000/78, prináležalo by vnútroštátnemu súdu, ktorému bol predložený spor medzi jednotlivcom a správnym orgánom, akým je Berufungsausschuss für Zahnärzte für den Bezirk Westfalen-Lippe, aby túto právnu úpravu neuplatnil, a to ani vtedy, ak bola vydaná pred nadobudnutím účinnosti smernice a vnútroštátne právo neupravuje možnosť uvedenú právnu úpravu neuplatniť.**

Podpisy